

SeniorNet och 20-talet

Slutrapport från Framtidsgruppen

2020-09-23

Arbetsgruppen

SeniorNet Swedens styrelse tillsatte hösten 2018 en arbetsgrupp med uppgift att göra en översyn av SeniorNet Swedens syfte och arbetssätt. I gruppen har ingått: Carl-Olof Strand, Angela Berglund, Lennart Gunnarsson och Jerker Hansson. SeniorNet Swedens kanslisters (Rita Dubbelman t o m dec 2019 och Helen Dabrosin fr o m dec 2019) har varit adjungerade till vissa av gruppens arbetsmöten.

Bakgrund

Bakgrunden till att Framtidsgruppen tillsattes är bl a

- att det gått snart 25 år sedan SeniorNet bildades i Sverige och att vi nu lever i en annan IT-verklighet,
- att medlemsutvecklingen totalt sett stagnerat och att vissa klubbar har haft svårt att driva sin verksamhet vidare,
- att klubbarna efterfrågat ett tydligare stöd från SeniorNet Sweden när det gäller såväl information och marknadsföring som medlemshantering och annan administration.

Omvärldsanalys

- Antalet seniorer i landet ökar samtidigt som "nya" seniorer har en allt bättre grundkunskap i IT-frågor. Det digitala utanförskapet gäller numera främst personer födda på 1930-talet samt äldre nysvenskar från olika språkområden i världen.
- Informationstekniken har förändrats radikalt sedan 1990-talet. Ny teknik – t ex smarta mobiler, smarta hemprylar mm - och nya tillämpningsområden – t ex ehälsa, betalningar, digitala böcker och tidningar - förändrar successivt år från år seniorers behov av IT-kunnande.
- Riskerna att bli utsatt för bedrägerier och annan kriminell verksamhet på nätet ökar och drabbar seniorer särskilt hårt.
- Seniorers ensamhet är ett samhällsproblem och leder till ett allt större behov av sociala kontakter och mötesplatser.
- Seniorers möjligheter till digital delaktighet i samhället har de senaste åren blivit en allt viktigare samhällsfråga. Detta kan sägas ha skapat en ökad "konkurrens" mellan de olika aktörer som arbetar med att öka seniorers digitala kompetens.
- Seniornet-organisationer finns i flera andra västlänader. I några länder finns en offentlig relation till verksamheten, där viss finansiering sker via offentliga medel.
- Coronapandemin har i stort utsträckning omöjliggjort "fysisk" mötesverksamhet i samhället i stort. En snabb övergång har skett till digitala möten via förbättrade videomötesverktyg mm.

Interna problemområden inom SeniorNet i stort

- Coronaepidemin har slagit hårt mot SeniorNets verksamhet. Flertalet klubbar har inte lyckats överföra sina medlemsaktiviteter från fysiska till digitala träffar. Perioden med ”nedstängning” kan bli långvarig.
- Ett antal mindre klubbar har lagts ned de senaste åren. Ofta har orsaken varit svårigheter att förnya klubbarnas styrelser.
- Inga nya klubbar har kommit till de senaste åren. Basen i verksamheten är de klubbar som kom till redan på 1990-talet.
- Medlemsantalet totalt i SeniorNet nådde en topp år 2016 och har sedan tenderat att minska. Tendensen har förstärkts under Coronapandemin.
- Några klubbar har lämnat den gemensamma organisationen men arbetar vidare som ”Seniornet-klubbar”.

Generellt förändringsbehov

Den analys som Framtidsgruppen gjort visar generellt att det finns ett behov av förändringsåtgärder i SeniorNets verksamhet, både i klubbarna och centralt.

- Verksamhetens inriktning behöver moderniseras.
- Rekryteringen av yngre seniorer till handledar- och ledningsuppgifter i klubbarna behöver förstärkas.
- Teknik- och applikationskunskaperna bland klubbarnas handledare behöver ständigt uppdateras och förbättras.

Syfte/inriktning i stort

SeniorNet som samlad organisation – med tonvikt på klubbarnas roll – föreslås ha följande syfte/inriktning:

- Vara en påverkansorganisation vad gäller seniorers digitala delaktighet i samhället.
- Ge digitala nybörjare grundläggande IT-kunskap
- Hjälpa seniorer med grundläggande IT-kunskaper att behålla och vidareutveckla sina digitala färdigheter genom att
 - vidmakthålla grundkunskaper
 - utbilda om användning av ny IT-utrustning
 - stödja vid uppgradering av dataprogram
 - uppmuntra till och utbilda om användning av ny digital funktionalitet
- Erbjuder en gemenskap för starkt IT-intresserade seniorer som vill utbyta erfarenheter inom ramen för sitt IT-intresse.
- Rekrytera och entusiasmera personer som vill engagera sig som styrelseledamöter och handledare i SeniorNets verksamhet.

Verksamheten bör även fortsättningsvis primärt riktas mot medlemmar i SeniorNet. Men aktiviteter bör också generöst kunna erbjudas till icke medlemmar som en konkretisering av syftet att vara en organisation som generellt bidrar till seniorers digitala delaktighet.

Medlemskap bör motiveras både utifrån att SeniorNet bistår sina medlemmar med IT-stöd men också kunna vara motiverat av en vilja att som medlem bistå "alla" seniorer i IT-frågor.

SeniorNet Sweden som riksorganisation bör fortsatt ha en stark roll som serviceorganisation till klubbarna – vad gäller t ex medlemshantering, gemensam webblösning, stöd till utbildningsinsatserna mm.

SeniorNet Swedens roll som påverkansorganisation på riksnivå bör förstärkas.

Den digitala utvecklingen innebär att visst IT-stöd i ökad utsträckning kan erbjudas centralt i stället för via klubbarna. Så kan t ex digitala föredrag (via videomötesverktyg, webinarier etc) i olika ämnen göras tillgängliga för medlemmar och allmänhet i hela landet från central nivå. Framtidsgruppen ser detta som en viktig möjlighet att stärka SeniorNets roll när det gäller seniorers digitala delaktighet.

Utvecklingsvägar/strategier

Framtidsgruppen har identifierat tre möjliga utvecklingsvägar för organisationen i stort:

1. Tillbakalutad strategi. Vi fortsätter i nuvarande hjulspår och ser framför oss en successivt krympande organisation som så småningom "dör sotdöden".
2. Aktiv strategi inom ramen för nuvarande antal klubbar. Vi gör en aktiv satsning för att stärka de klubbar vi har och komplettera verksamheten med vissa centralt drivna inslag (t ex riksspridda föreläsningar).
3. Expansionsstrategi. Vi drar nytta av samhällets stora intresse för att få med seniorerna på den digitala banan och startar dessutom – med någon form av samhällsstöd eller sponsring – nya klubbar på nya orter.

Framtidsgruppens rekommendation är att SeniorNet antar expansionsstrategin som föreningens inriktning de närmaste åren.

Åtgärdsförslag

Omvärldsbevakning

- Bedriva en kontinuerlig och gärna intensifierad omvärldsbevakning.

Påverkan på samhällsaktörer

- Göra aktörer med uppgifter gällande seniorers digitala delaktighet medvetna om SeniorNets existens och potential. Bedriva "lobbying" för att generellt stärka seniorer i IT-världen.
- Representera seniorer i förhållande till offentliga och kommersiella aktörer genom att bl a granska sajter, föra fram äldres behov när det gäller IT-tillämpningar och pusha för äldres tillgång till IT-utrustning, wifi mm.

Verksamhetsformer

- Komplettera den "fysiska" verksamheten i klubbarna med digitala träffar, digital datasupport mm.
- Komplettera klubbarnas aktiviteter med vissa centrala, digitala aktiviteter som t ex föreläsningar.
- Erbjud även icke medlemmar viss support, deltagande i föreläsningar mm.

Ämnen för föreläsningar, kurser mm.

- Vrida innehållet i föreläsningar, kurser mm från grundläggande IT-kunskap och datorer mot att mer handla om ny teknik och nya tillämpningsområden (t ex eHälsa).

Samarbeten med intressenter

- Kommunerna (med fokus på äldreomsorg och bibliotek), andra seniororganisationer samt studieförbunden är viktiga samarbetspartner. Vi bör utveckla samarbetet med dessa genom att ta fram centrala guider som hjälper klubbarna att utveckla kontakterna med intressenterna. Dessutom bör SeniorNet Sweden initiera tidsmässigt samlade insatser – "driver" mot de möjliga samarbetsorganisationerna.

Kontaktytor mot klubbarna och medlemmarna

- SeniorNet Swedens webbplats behöver moderniseras och behöver bli tydligare när det gäller att skilja på extern information till intressenter, potentiella nya medlemmar och redan befintliga medlemmar.
- SeniorNet Swedens närvaro på sociala medier blir allt viktigare för varje år och är av stor betydelse när det gäller rekrytering av yngre seniorer till klubbarna. Närvaron på Facebook i form av Facebooksidan kan kompletteras med facebookgrupper för diskussion mellan medlemmarna av olika ämnen. SeniorNet Sweden bör även finnas med på Instagram och på Youtube.
- Vårt tidigare Forum återstartas, dock med fokus på IT-relaterade frågor.
- SeniorNets riksorganisation bör kontinuerligt - 2-4 gånger per termin - ha kontakt med klubbarna via videomöten (t ex via Zoom).
- Riksorganisationen bör också 1-2 gånger per termin ge ut ett enkelt digitalt medlemsbrev till alla medlemmar i klubbarna.

Marknadsföring externt

- SeniorNet bör via klubbarna aktivt medverka i seniormässor.
- Annonsering bör en gång per termin ske i de stora seniororganisationernas tidningar.
- SeniorNet Sweden bör ta tillvara möjligheter att via tidningsartiklar, deltagande i seminariepaneler etc. göra vår verksamhet känd för beslutsfattare och potentiella medlemmar.

Utbildningsfrågor

- SeniorNet Swedens riksorganisation har en fortsatt viktig roll att ta fram gemensamma handledarutbildningar, kursunderlag mm.
- SeniorNet Sweden bör erbjuda klubbarna möjlighet till utbildning i styrelsearbete. Inslag kan vara ordförandeutbildning, kassörsutbildning, tillhandahållande av mallar för protokoll och andra styrelsehandlingar, standardiserad kodplan för klubbarnas

redovisning samt instruktioner för användning av videomötesverktyg, webbsidesprogram och andra gemensamma IT-tillämpningar.

Service till klubbarna

SeniorNet Swedens riksorganisation bör ge fortsatt service till klubbarna genom bl a:

- administration av medlemsystemet,
- administration av det standardiserade konceptet för klubbarnas webbplatser via WordPress,
- gemensam upphandling av IT-lösningar (jfr Team Viewer),
- viss ekonomiservice, t ex utbetalning av skattepliktiga arvoden till föreläsare engagerade av klubbarna.

Stöd till klubbarna i övrigt

SeniorNet Swedens riksorganisation har också en viktig roll att mer allmänt stödja klubbarna när det gäller krishantering och nyetablering av verksamhet, via t ex filialer.

Samarbete mellan klubbarna

- Samarbete mellan klubbarna bör uppmuntras och underlättas. En möjlighet är att skapa en enkel "regionstruktur", där närliggande klubbar kan utbyta erfarenheter, erbjuda varandra tillgång till föreläsare och även möjligen erbjuda gemensamma digitala träffar för medlemmarna över klubbgränserna.

Mervärden för medlemmarna

- SeniorNet Swedens riksorganisation bör erbjuda klubbarna och deras medlemmar förmåner av olika slag i form av samarbeten med företag och organisationer.

Intern organisation inom SNS

- Den föreslagna strategin förutsätter en starkare central organisation med tillgång till fler resurser. Detta åstadkoms lämpligen genom att styrelsen kompletteras med en utskotts-/kommittéorganisation för olika ansvarsområden. Till utskotten rekryteras personer från klubbarna runt om i landet. Kontakterna inom utskotten kan i huvudsak ske via videomöten.
- SeniorNet Swedens styrelse bör förstärka sin effektivitet genom att införa och arbeta med ett virtuellt kontor, typ Office 365. Andra effektiviserande åtgärder är att upprätta en tydligare arbetsordning, att ta fram en årsplan och en tydligare planeringsmodell.
- Kansliet bör stärkas genom ändrade/nya arbetsrutiner. Givet att finansiering kan skapas bör också kansliets bemanning förstärkas.

Finansiering

- Att genomföra den föreslagna strategin kommer att medföra ökade kostnader för SeniorNets riksorganisation. Styrelsen bör utnyttja det "momentum" som f n finns i samhället när det gäller behovet att öka seniorers digitala delaktighet genom att mycket aktivt ansöka om bidrag (årliga bidrag eller projektbidrag) från offentliga aktörer i Sverige. Även möjligheten att ansöka om ekonomiskt stöd från EU bör prövas. Sponsring från näringslivet är också en möjlighet.
- Styrelsen bör i samråd med klubbarna överväga en höjning av medlemsavgiften, som varit oförändrad sedan SeniorNet etablerades i Sverige 1996.

Prioriterade tidiga åtgärder

De strategier och det utvecklingsprogram som Framtidsgruppen här föreslagit kan självfallet inte fullt ut genomföras direkt utan behöver läggas ut under ett antal år framåt i en flerårig verksamhetsplan. Nödvändiga tidiga åtgärder är:

- Info till klubbarna och medlemmarna om framtidsfrågorna – för diskussion och förankring av de förslag som föreslås bli genomförda.
- Kartläggning av bidragsmöjligheter och ”uppvaktning” av möjliga finansiärer.
- Etablering av en utskotts-/kommittéorganisation som involverar fler personer från klubbarna i det gemensamma SeniorNet-arbetet.
- Att stärka marknadsföringen utåt mot intressenter och potentiella medlemmar och även informationen internt till klubbledningar och medlemmar i SeniorNet.
- Att stärka relationerna till kommunerna generellt och biblioteken specifikt.